

פתח דבר

אנו מודים לה' על כל הטוב אשר גמלנו, ובחסדו הגדול זיכנו בנישואינו למזל טוב, היום יום ראשון שישי בשבט ה'תשס"ח.

התודה והברכה מובעת בזה לידידנו ומכרינו אשר הואילו לשמוח איתנו יחדיו ביום שמחת לבנו, ולברכנו עם הורנו שיחיו, בברכת מזל טוב וחיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

בשמחה ובטוב לבב ולאות תודה והוקרה, הננו מכבדים בזה את כל הנוטלים חלק בשמחת לבנו מקרוב, ולאילו ששלחו ברכתם מרחוק, בתשורה המוגשת בזה - כפי המנהג ההולך ומתפשט - על יסוד התשורה שחולקה בנישואי כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א עם זוגתו הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא נ"ע.

תשורה זו כוללת:

- א. התשורה שחולקה בחתונת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א.
- ב. "דבר מלכות" - משיחת כ"ח ניסן ה'תנש"א.
- ג. "בברכת מזל טוב" - מכתבי כ"ק אד"ש למשפחה.
- ד. "עטרת זקנים בני בנינים" - מכתבי כ"ק אד"ש לסב החתן.
- ה. "מהות החתונה" - מכתב כ"ק אד"ש על משמעות הקמת בית בישראל עם עלי ההגהה ב"פרסום ראשון".
- ו. "החתונה המלכותית" - תיאור חתונת כ"ק אד"ש מה"מ.

ז. "יומא קא גרים" - מכתב ושיחת כ"ק אד"ש בנוגע למעלת התאריך "שישי בשבט".

ח. "בשורת הגאולה והגואל" - פרסום מכתבי חסידים נדירים לראשונה.

ט. "פרסום ראשון" - צרור מכתבים מאת כ"ק אד"ש וכ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע.

עריכת הקונטרס נעשתה בידי "ועד חיילי בית דוד" - 770 "בית משיח" ותודתנו נתונה להם מקרב לב.

הא-ל הטוב הוא ית' יברך את כל הבאים להשתתף בשמחתנו ואת בני משפחותיהם בתוך כלל אחב"י בברכות מאליפות מנפש ועד בשר, ובקרוב ממש נזכה לפקוח את העיניים ונראה את כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א גואל את עם ישראל, ומקבלים כולם את מלכותו עליהם ונכריז לפניו בשמחה גדולה מתוך אהבת ואחדות ישראל:

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

יעקב ונחמה דינה שי' ציקושוילי

ימות המשיח, ו' שבט ה'תשס"ח

מאה וחמש שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

כפר חב"ד, אה"ק תובב"א.

לדידי מו' משה נ"י שאתי ובקשתי לעורר רוח טהרה בלבו הטה[ור]
 להעביר על מידותיו כמארז"ל כל המעביר על וכו' ולהיות מן הנעלבי[ם]
 ולבקש מחילה ברבים מהנגיד מו' מאיר נ"י קודם יה"כ הבע"ל [יום
 הכיפורים הבא עלינו לטובה] ולעשות זאת למעני ולמען השלו[ם] כי אין
 שלו' יוצא מתוך מריבה ח"ו ובפרט ממחלוקת לש"ש [לשם שמים] אשר
 רוב הצרות והתלאות הן ממחלוקת לש"ש הרחמן יצילנו ממנה ומגודל
 בטחוני שדברי אלה המועטי[ם] יחזיקו המרובי[ם] ויהיו לרצון אמרי פי
 ולא ישליכם אחרי גיון ח"ו קיצרתי ואומר שלו' שלו' מאדה"ש [מאדון
 השלום] כנפש תדרשנו ד"ש [דורש שלומן] וטובתו מלונ"ח [מלב ונפש
 חפצה] שניאור זלמן

עולה וישראל
 מאיר נ"י
 אהרן

אברהם יהושע
 וישראל
 אהרן

[הטעם שמימיך נכתבו אף הן מעבר
 לדף - בגוף כתב יד קודש אדמו"ר הזקן:
 להרבני מו"ה משה מייזילש שמש
 ונאמן דק[הלת] ווילנא]

ואילו שלושת השורות שמשמאל, הכתובות
 בשפה הרוסית, נכתבו ע"י אחר:

לאדון יהודי משה מורדוכוביץ [בן
 מרדכי] מייזילש בוויילנא.

דבר מלכות

ע"פ האמור לעיל ע"ד הדגשת ענין הגאולה (במיוחד) בזמן זה – מתעוררת תמיהה הכי גדולה: היתכן שמבלי הבט על כל הענינים - עדיין לא פעלו ביאת משיח צדקנו בפועל ממש?!... דבר שאינו מובן כלל וכלל!

ותמיהה נוספת – שמתאספים עשרה (וכו"כ עשיריות) מישראל ביחד, ובזמן זכאי בנוגע להגאולה, ואעפ"כ, אינם מרעישים לפעול ביאת המשיח תיכף ומיד, ולא מופרך אצלם, רחמנא ליצלן, שמשיח לא יבוא בלילה זה, וגם מחר לא יבוא משיח צדקנו, וגם מחרתיים לא יבוא משיח צדקנו, רחמנא ליצלן!

גם כשצועקים "עד מתי" – ה"ז מפני הציווי כו', ואילו היו מתכוונים ומבקשים וצועקים באמת, בודאי ובודאי שמשיח כבר ה' בא!

מה עוד יכולני לעשות כדי שכל בני ירעישו ויצעקו באמת ויפעלו להביא את המשיח בפועל, לאחרי שכל מה שנעשה עד עתה, לא הועיל, והראי', שנמצאים עדיין בגלות, ועוד ועיקר – בגלות פנימי בעניני עבודת השם.

הדבר היחידי שיכולני לעשות – למסור הענין אליכם: עשו כל אשר ביכלתכם – ענינים שהם באופן דאורות דתוהו, אבל, בכלים דתיקון – להביא בפועל את משיח צדקנו תיכף ומיד ממש!

ויה"ר שסוכ"ס ימצאו עשרה מישראל ש"יתעקשו" שהם מוכרחים לפעול אצל הקב"ה, ובודאי יפעלו אצל הקב"ה – כמ"ש "כי עם קשה עורף הוא (למעליותא, ולכן) וסלחת לעווננו ולחטאתנו ונחלתנו" – להביא בפועל את הגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש.

ז. וכדי למהר ולזרז עוד יותר ע"י הפעולה שלי – אוסיף ואתן לכאו"א מכם שליחות-מצוה ליתן לצדקה, ו"גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה".

ואני את שלי עשיתי, ומכאן ולהבא תעשו אתם כל אשר ביכלתכם.

ויה"ר שימצא מכם אחד, שנים, שלשה, שיטכסו עצה מה לעשות וכיצד לעשות וכיצד לעשות, ועוד והוא העיקר – שיפעלו שתהי' הגאולה האמיתית והשלימה בפועל ממש, תיכף ומיד ממש, ומתוך שמחה וטוב לבב.

(משיחת אור לכ"ח ניסן ה'תנש"א)

תשורה משמחת הנשואין של יעקב ונחמה דינה ציקושילי

בברכת מזל טוב

מכתב כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

לחתונת הוריו של החתן

צ'יקושילי-לובי
ENACHEM M. SCHNEBERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, ב' ניסן תשל"ח
ברוקלין, נ.י.

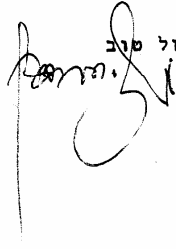
האברך הו"ח אי"א נו"נ וכו'
מוה' דוד שי'
וב"ג תי'

שלום וברכה!

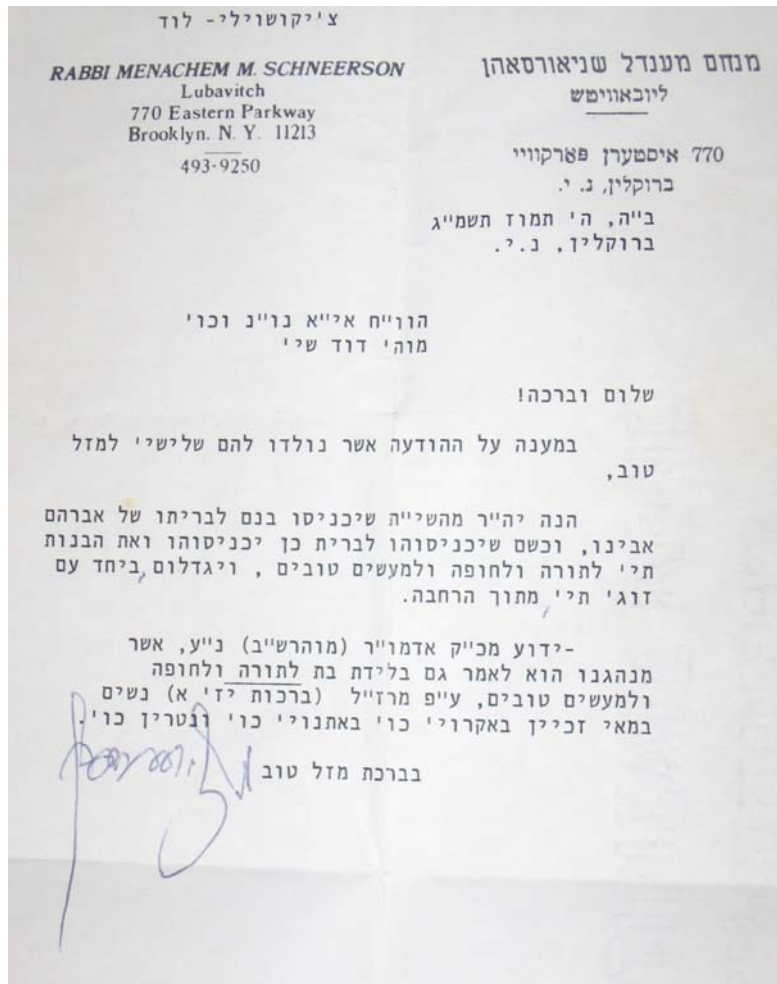
במענה על ההודעה מקביעות זמן חתונתם ליום
ה' ניסן הבע"ל,

הנני בזה להביע ברכתי ברכת מזל טוב מזל טוב
ושחה' בשעה טובה ומוצלחת ויבנו ביה בישראל בנין קדי'
עד על יסודי התורה והמצוה כפי שהם מוארים במאור שבתורה
זוהי תורת החסידות.

בברכת מזל טוב
מזל טוב

**מכתב כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
להולדת השלישייה למזל טוב: יעקב, מיכל ומלכה**

עטרת זקנים בני בנים

העתק מכתב כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א¹ לסב החתן,
גה"ח חכם רפאל אלאשילי ע"ה, רב קהילות יוצאי גרוזיה ברחבי תבל

בסוף חודש תשרי ה'תשמ"ט יצא חכם רפאל ע"ה לסיבוב בקהילות
יוצאי גרוזיה בארה"ב.

באותה תקופה התקיימו בחירות לממשלה בארה"ק, ובשמוע כי רצונו
הק' היה שיבחרו עבור רשימת "ג" - "אגודת ישראל", שאל אפוא את חוות
דעתו הק' של כ"ק אד"ש מה"מ:

מכיוון שבארץ יש בחירות לממשלה ויש שאלה לגבי ג', אז האם לעזוב
הכל וליסוע לארץ או להמשיך להסתובב למען הקהילות בחו"ל והתרמת כסף
למען כולל בארץ לעולי גרוזיה.

ועל-כך יצא מענה בתאריך ו' מרחשוון ה'תשמ"ט:

ומגיע לאה"ק ביום בו מתחילין לשאול על גשמי ברכה.

ואחז"ל דלחכם די ברמיזא

מצו"ב לצדקה באה"ק. ועיין (תניא) אגה"ק

180 ע.

ממשמעות המילים "גשמי ברכה" הבין חכם רפאל את ה"רמיזא", שאכן
יגיע לארה"ק בכדי לעורר את הקהילות שהלכו בעקבותיו להצביע עבור
רשימת "ג".

מעניין לציין כי באגה"ק בתניא אליו מפנה הרבי שליט"א במכתב (ככל
הנראה לס"ס ד'), נאמר שם במפורש כי צדקת א"י "היא שעמדה לנו לפדות
חיי נפשנו מעצת החושבים לדחות פעמינו..."

(1) על-פי העתק המכתב שהתקבל באמצעות הריל"ג, מזכיר כ"ק אד"ש מה"מ.

☞ **נהות חתונה** ☜

מכתב מיוחד מאת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
על המשמעות הפנימית הטמונה בהקמת בית בישראל
על יסודי התורה והמצווה
כפי שמוארים במאור שבתורה - זוהי תורת החסידות

**המכתב התפרסם ב"הוספות" ללקו"ש חי"ד
ומתפרסם כאן לראשונה צילום המכתב המקורי
עם הגהות בגווי"ק כ"ק אד"ש מה"מ**

ב"ה, כ"ד אדר א', ה'תשל"ו
ברוקלין נ.י.

לכבוד מר אברהם שי' המכונה ד"ר גולנדסקי
ירושלים עיה"ק ת"ו

שלום וברכה:

לאחר הפסק הארוך, נעם לי לקבל מכתבו מי"א אדר א', ובפרט,
בלשון חכמינו ז"ל, שהכל הולך אחר החיתום והסיום - הבשורה
הטובה ע"ד חתונת בתו תחילי. ויהי רצון שתהי' בשעה טובה ומוצלחת,
ובנוסח המסורתי - בגשמיות וברוחניות גם יחד. ואף שהסדר הוא גם
כן מסורתי - "בגשמיות וברוחניות" - הרי הכוונה בזה, שאף על פי
שבסדר חיי האדם כפי הנראה לעיני בשר, ההתחלה היא בענינים
גשמיים, אכילה ושתי' וכו', ורק כעבור שנתים ויותר התינוק מתחיל
לדבר וכו', הרי הרוחניות הבאה לאחר זה הולכת וגוברת, ולא על ידי

שלילת הגשמיות, כי אם על ידי שמבררים ומזככים ומאירים את הגשם שיהי' כלי מתאים לרוח, ממלא שליחותו בעולמנו זה ובפרט - באותם השטחים שאפשר להגיע אליהם רק על ידי הגשם.

בודאי יחשדני, וכן היא האמת, שאין כוונתי בהאמור לדרשה, ופשיטא שלא להטפת מוסר ח"ו, כי אם בהנוגע למעשים בפועל, אשר המעשה הוא העיקר, היינו מצוות מעשיות; ולא רק להבין את היוקר שבהן, כי אם לקיימן בפועל, ואדרבה זה הוא העיקר, ואין נוגע כל כך באם תתאחר ההבנה ותבוא רק לאחרי הקיום בפועל.

ואם הדברים אמורים וחשובים בנוגע לכל מצוה, ובנוגע לכל יום ולכל תקופה מהחיים, החשיבות גדולה פי כמה כשהמדובר במצוות עקריות, ובתקופה שהיא משמשת יסוד לכל משך החיים הבאים לאחרי', ובנוגע לעניננו - תקופת ההכנה לחיי משפחה, אשר לאמתו של דבר הר זה אופן חיים מיוחד ובתוכן אחר לגמרי מאשר התקופה שעד הנשואין.

ועד כדי כך, שחכמינו זכרונם לברכה קראו לאדם בחייו של רווק (או רווקה) - "פלג גופא", ורק על ידי נשואין נעשים האיש והאשה ביחד מציאות שלמה ואחידה, על ידי שמשלימים זה את זה וזו את זה - ועד שמנהג ישראל לברך את החתן והכלה לרגלי חתונתם שיהי' הבנין "בנין עדי-עד". והרי קודם להקמת הבנין באה הנחת היסודות, אשר תוקף כל הבנין ושלמותו, לכל לראש, תלויים באופי ותוקף היסודות ושלמותם.

כאמור לעיל, הרי זו הכנה לכל משך החיים שלאחרי זה, שמזה מובן שצריך להיות חיסון וחיזוק בפני כל השינויים הטובים או וכו' שאפשר שיהיו במשך החיים שלאחרי זה. ומהגשם אתה לומד גם על

הרוח. כי כמו שבבנין בית של עצים ואבנים כפשוטם, בהנחת היסודות, שואלים את המבין בטיב חומר היסודות ואופן הנחתם וכו', והמבין דן על יסוד הנסיון שלו בעבר, או מהנסיון של בנאים שקדמוהו, שבחנו וניסו חומרים שונים במצבים שונים ובחרו באלו שעמדו בפני הנסיונות והשינויים וכו', ואז עושים כפי חוות-דעת הבנאי, ואין נפקא-מינה כלל וכלל דעת הדר בבית, ועל אחת כמה וכמה שאין חשוב האם גם הדר בבית מבין למה חומר זה טוב מחומר אחר, כיון שאין הדר בבית צריך להיות מומחה בנוגע להיסודות, ואפילו לא בנוגע להכתלים והגג. ואדרבה, עלול שהדר בבית יהי' משוחד מהיופי החיצוני, ומהטענה הידועה "מה יאמרו הבריות", ומה יאמרו השכנים והשכנות, שהם רואים רק החיצוניות והקליפה וכו' - כן הוא בנוגע לבנין עדי-עד האמור.

והרי בנוגע לעמנו בני ישראל אין צורך בחיפוש מיוחד ובמחקר מיוחד מה הם היסודות האמתיים לקיומו בתור עם וגם בתור יחיד. שהרי דוקא עמנו, שמאז ומתמיד ה' המעט מכל העמים, עשיר הוא במהלך החיים שלו בתקופות שונות מהקצה אל הקצה ובתנאי חיים שונים מהקצה אל הקצה, וגם עתיר נסיון הוא בזה שמאז ומתמיד היו כאלה שניסו אורחות חיים שונים, וגם כן מן הקצה אל הקצה. וכשמדפדים בדברי ימי עם ישראל, על אחת כמה כשאינן מסתפקים בדפדוף, אלא מתבוננים בעיון המתאים, רואים במוחש שבכל פעם אשר סטו נטו מדרך המקובלת מאז היות עם ישראל לעם ממעמד הר סיני ועד ימינו אלה, הרי כעבור תקופה קצרה, או שחזרו בהם מן הנטי' והסטי' ושבנו למקורם ולאורח חיים על פי תורת-חיים (מלשון הוראה בחיים), שהיא נקראת גם כן תורת-אמת - שאין ההוראות שלה בשביל

להרגיע את הרוח או שתהי' שינת האדם ערבה ומתוקה, כי אם מתארת את המציאות לאמתתה; או - אלה שמאיזו סיבה שתהי' המשיכו בסטי' מדרך התורה ומצותי' סוף-סוף נתבוללו ונטמעו בין העמים. ובודאי לדכותי' דמר אין צורך בהבאת ראיות והוכחות וכו'.

ההסברה שקשה השינוי לאחרי תקופה של אורח חיים באופן אחר - אינה הצדקה כלל וכלל, שהרי רואים במוחש שביד האדם לשנות אורח חיו, ואין הדבר תלוי אלא ברצונו והחלטתו התקיפה, ובפרט כשהמדובר בתקופת הכנה לחיים חדשים, כאמור לעיל.

מובן שיודע אני שלא תמיד ביד ההורים להשפיע על הבנים או הבנות, ובפרט בעינינים עקריים, ועל אחת כמה כשזהו בניגוד למה שראו בבית ההורים. אבל גם זו היא רק הסברה שאין הדבר קל ופשוט. אבל אין זה משנה את אמתיות המצב, כי אם לדרבן את האדם ולזרזו שמלכתחילה ידע שעליו להראות אומץ רוח יותר מהרגיל, שלו הי' זקוק לזה במצב רגיל.

וגם זה רואים במוחש ומעריכים כדבר טבעי, אשר אף אם בנוגע לעצמו עושה האדם חשבון, שבאם השינוי קשור במדת אומץ מסויימת לשנות את חיו, ניחה, אבל באם יודרש מאמץ גדול ביותר - אין כדאי לו הדבר, אף על פי שהשינוי טוב ורצוי. הרי כשבזה תלוי האושר של בנים ובנות, על אחת כמה וכמה בת יחידה, בודאי שלא מתחשבים בגודל המאמץ והשינוי שצריך לעשות בנוגע לעצמו, כיון שזה נוגע לאושר הבת או הבן ולאושרם במשך כמה וכמה שנים.

הנסיון הראה שלאמתתו של דבר המניעה העיקרית לשינוי מסוג האמור היא מה יאמרו הבריות על השינוי הפתאומי, ובסגנון הידוע, מה יום מיומיים? אבל גם בזה רואים במוחש שבנוגע לבת או לבן אין

ההורים מתחשבים בתגובה זו, או אפילו בלעג, של בריות או שכנים ומיודעים.

בהכירי את מר וראיתי את האומץ רוח שלו למרות מצב בריאותו ביחסיו עם האנשים אשר מסביבו, ואדרבה שזה דירבן אותו להתגבר על כל הקושיים ולהראות אשר לא רק שאינו נופל ח"ו מהאנשים אשר סביבו, אלא יש בידו להתמודד ולהתגבר עליהם, ועלה בידו והצליח בזה, ובאופן - שגם זה עיקר - של פנים שוחקות ומתוך עידוד רוח, הרי אין כל ספק אצלי שבאים יחליט באמת שעליו להשתדל בנוגע ליסוד חי' של הבת לפחות - מתחיל מהנשואין שלה, יעשה כל התלוי בו שלא רק שלא תהי' סתירה כלל מצדו הוא, אלא אדרבה יראה דומגא חי' בשינוי חייו הוא.

לכאורה מקום לומר שתקותי לפעול שינוי כפי האמור בחיי היום-יום של אדם שהוא בעל שיטה ובעל מחשבה, על ידי מכתב אחד - זו היא הזי' וחלום ואגדה וכו'. אבל, כנ"ל, מה שמחזק אותי לכתוב את כל האמור לעיל (וכנ"ל לא לשם דרשה בעלמא או להבעת תקוה בעלמא), הוא על יסוד הכירי את אומץ רוחו ויכלתו להתגבר על התנאים שמסביבו, אפילו בסביבתו הקרובה. ואם תמצא לומר, הרי כשיביט מר בהנעשה סביבו בארצנו הק', ויצייר לעצמו המצב כפי שהי' לפני יובל שנים או מאה שנה - הנה רואים בעיני בשר איך שענין שחשבוהו אז להזי' ולחלום הפך למציאות חי', ועד כדי כך שאלו שנולדו בשנים האחרונות אין רואים בזה כל חידוש ומקבלים זה כההליך טבעי ושגרתי בכל הפרטים.

לסכם את הענין בנקודה אחת, ובאם יש מקום בזה גם לברכה - הרי בא זה בצירוף ברכתי הלבבית, שיצליח מר לשכנע את עצמו שחיי איש

ואשה הישראלים צריכים להיות מיוסדים אך ורק על תורת ישראל, כפי שקבלוה בני ישראל על ידי משה רבנו במעמד הר סיני בתור ירושה לדורי דורות עד סוף העולם. וכאיש מעשה יתרגם זה בפועל, בחיי היום-יום, ובודאי שעל ידי זה תהי' גם השפעתו ודבריו עם הבת ובן-גילה דברים היוצאים מן הלב אשר נכנסים אל לב השומעים ופועלים פעולתם, ובפרט דברים המלווים דוגמא חי' מהשינוי בחייו הוא.

לכאורה יש מקום לבקשת סליחה על ההתערבות שלי בחיים הפרטיים של פלוני ופלונית, ובבטויים כפי האמור. אבל כיון שהענין הוא עקרי כל כך וחשוב כל כך ורציני כל כך, אין רשות בידי שלא להביע מחשבותי ותקוותי. ובאמת, מתאים לרציניות הענין הי' צריך להיות הסגנון תקיף יותר ותוקפני יותר וכו', ובפרט על יסוד ההוראה אשר כל ישראל חברים, ועוד יותר, אשר כל ישראל קומה אחת שלמה, ובלשון מורה נבוכי דורו ומורה נבוכי כל הדורות, הוא הרמב"ם, שהי' רופא הגוף ורופא הנפש גם יחד, אשר פעולה אחת של בן או בת ישראל יש בידה, ואפשר הדבר בפועל, שתכריע את חייו ואת העולם כולו לכף זכות ותגרום לו ולהם תשועה והצלה (הל' תשובה, פרק ג', הלכה ד'). בסגנון אחר, השינוי האמור הוא ענין שנוגע לכל עמנו בני ישראל, הזקוק ובפרט דוקא עתה לתשועה והצלה בכמה וכמה מובנים. שולח אני את המכתב מהיר דחוף, כיון שאפשר שבתוכנו יש הפתעה ודרוש זמן יתר לקבל את הכתוב בו בסבר פנים יפות, וככתוב בתחילת המכתב, באופן שיבואו לידי מעשה, שהמעשה הוא העיקר.

ויהי רצון שתהי' חתונת בתו תי' בשעה טובה ומוצלחת בכל הפרטים ויבנו ביתם בישראל על יסודות התורה והמצות בנין עדי-עד, ומבורכים יהיו בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בכבוד ובברכת מזל טוב,

מזל טוב

ג.ב.

אין מר מזכיר כלל על דבר בריאות גופו בקשר למצבו בעת היותו כאן, וכן כפי שדברנו אז, האם עומד הוא בקישור עם רופאים המנהלים מחקר בשטח זה לדעת אם נתחדש אצלם מה שהוא שיש בזה ענין גם לבריאות מר. וכפי שדברנו אז, הרי ידוע שמתנהל מחקר אינטנסיבי בכמה וכמה שטחי רפואה. ויהי רצון שגם בזה יבשר טוב.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-6250

מחנה מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, כ"ד אדר א', ה'תשל"ו
ברוקלין, נ.י.

לכבוד

מר אברהם שי'
המכונה ד"ר גולנדסקי
ירושלים עיה"ק ת"ו

שלום וברכה:

לאחר ההפסק הארוך, נעם לי לקבל מכתבו מי"א אדר א', ובפרט, בלשון חכמינו ז"ל, שהכל הולך אחר ההיתום והסיוס - בשורה הטובה ע"ד החונת בתו החי'. ויהי רצון שההי' בשעה טובה ומוצלחה, ובנוסף המסורתי - בגשמיות וברוחניות גם יחד. ואף שהסדר הוא גם כן מסורתי - בגשמיות וברוחניות" - הרי הכוונה בזה, שאף על פי שבסדר חיי האדם כפי הנראה לעיני בשר, ההתחלה היא בענינים גשמיים, אכילה ושתי' וכו', ורק כעבור שנתיים ויותר התינוק מתחיל לדבר וכו', הרי הרוחניות הבאה לאחר זה הולכת וגוברת, ולא על ידי שליחת הגשמיות, כי אם על ידי שמבררים ומזככים ומאירים את הגשם שיהי' כלי מתאים לרוח, ממלא שליחותו בעולמנו זה) באותם השטחים שאפשר להגיע אליהם רק על ידי הגשם.

בודאי ישדני, וכן היא האמת, שאין כוונתי בהאמור לדרשה, ופשיטא שלא להטפה מוסר ח"ו, כי אם בהנוגע למעשים בפועל, אשר המעשה הוא העיקר, היינו מצוות מעשיות; ולא רק להבין את היוקר שבהן, כי אם לקיימן בפועל, ואדרבה זה הוא העיקר; ואין נוגע כל כך באם התאחר ההבנה ותבוא רק לאחר הקיום בפועל.

ואם הדברים אמורים וחשובים בנוגע לכל מצוה, ובנוגע לכל יום ולכל תקופה מהחיים, החשיבות גדולה פי כמה כשהמדובר במצוות עקריות, ובתקופה שהיא משמשת יסוד לכל מסך החיים הבאים לאחרי', ובנוגע לעניננו - תקופת ההכנה לחיי משפחה, אשר לאמתו של דבר הרי זה אופן חיים מיוחד ובתוכן אחר לגמרי מאשר התקופה שעד הנשואין,

ועד כדי כך, שהכמינו זכרונו לברכה קראו לאדם בהייו של רווק (או רווקה) - "פלג גופא", ורק על ידי נשואין נעשים האיש והאשה ביהוד מצויאות שלמה ואחידה, על ידי שמשלימים זה את זה וזו את זה -

ועד שמנהג ישראל לברך את החתן והכלה לרגלי החונתם שיהי' הבנין "בנין עדי-עד". והרי קודם להקמת הבנין באה הנחת היסודות, אשר הוקף כל הבנין ושלמותו, לכל לראש, הלויים באופי והוקף היסודות ושלמותם.

כאמור לעיל, הרי זו הכנה לכל מסך החיים שלאחרי זה, שמזה מובן שצריך להיות חיסון והיזוק בפני כל השנויים הטובים או וכו' שאפשר שיהיו במסך החיים שלאחרי זה. ומהגשם אתה לומד גם על הרוח. כי כמו שבבנין בית של עצים ואבנים כפשוטם,

- ב -

בהנחת היסודות, שואלים את המבין בטיב הומר היסודות ואופן הנחתם וכו', והמבין דן על יסוד הנסיון שלו בעבר, או מהנסיון של בנאים שקדמוהו, שבחנו וניסו חומרים שונים באצבים שונים ובהרו באלו שעמדו בפני הנסיונות והשינויים וכו', ואז עושים כפי הוות-דעה הבנאי, ואין נפקא-מינה כלל וכלל דעת הדר בבית, ועל אחת כמה וכמה שאין חשוב האם גם הדר בבית מבין למה הומר זה טוב מחומר אחר, כיון שאין הדר בבית צריך להיות מומחה בנוגע היסודות, ואפילו בנוגע הכתלים והגב. ואדרבה, עלול שהדר בבית יהי' משוחד מהיופי החיצוני, ומהטענה הידועה "מה יאמרו הבריות", ומה יאמרו השכנים והשכנות, שהם רואים רק החיצוניות והקליפה וכו' - כן הוא בנוגע לבנין עדי-עד האמור.

והרי בנוגע לעמנו בני ישראל אין צורך בהיפוש מיוחד ובמחקר מיוחד מה הם היסודות האמתיים לקיומו בתור עם וגם בתור יחיד. שהרי דוקא עמנו, שמאז ומתמיד הי' המעט מכל העמים, עשיר הוא במהלך ההיים שלו בתקופות שונות מהקצה אל הקצה ובחנאי היים שונים מהקצה אל הקצה, וגם עתיר נסיון הוא בזה שמאז ומתמיד היו כאלה שניסו אורחות היים שונים, וגם כן מן הקצה אל הקצה. וכשמדפנים בהי' ימי עם ישראל, על אחת כמה כשאין מסתפקים בדיפדוף, אלא מכווננים בעיון המהאים, רואים במוחש שבכל פעם אשר טטו נטו מדרך המקובלת מאז היות עם ישראל לעם ממעמד הר סיני ועד ימינו אלה, הרי כעבור תקופה קצרה, או שחזרו בהם מן הנטי' והסטי' ושבו למקורם ולאורח היים על פי תורת-היים (- מלשון הוראה בהיים) שהיא נקראת גם כן תורת-אמת - שאין ההוקאות שלה בשביל להרגיע את הרוה או שתהי' שנת האדם ערבה ומחוקה, כי אם מתארת את המציאות לאמתה; או - אלה שמאיזו טיבה שתהי' המשיכו בסטי' מדרך התורה ומצותי' סוף-סוף נהבוללו ונטמעו בין העמים. ובודאי לדכותי' דמר אין צורך בהבאת ראיות והוכחות וכו'.

ההסברה שקשה השנוי לאחרי תקופה של אורת היים באופן אחר - אינה הצדקה כלל וכלל, שהרי רואים במוחש שביד האדם לשנות אורח הייו, ואין הדבר תלוי אלא ברצונו והחלטתו התקיפה, ובפרט כשהמדובר בתקופה הכנה לחיים חדשים, כאמור לעיל.

מובן שידוע אני שלא תמיד ביד ההורים להשפיע על הבנים או הבנות, ובפרט בענינים עקריים, ועל אחת כמה כשהו בניגוד למה שראו בבית ההורים. אבל גם זו היא רק הסברה שאין הדבר קל ופשוט. אבל אין זה משנה את אמיתות המצב, כי אם לדרבן את האדם ולזרזו שמלכתחילה ידע שעליו להראות אומץ רוח יותר מהרגיל, שלא הי' זקוק לזה במצב רגיל.

וגם זה רואים במוחש ומעריכים כדבר טבעי, אשר אף אם בנוגע לעצמו עושה האדם חשבון, שבאם השנוי קשור במדת אמת מסוימת לשנות את הייו, ניחה, אבל באם יודרש מאמץ גדול ביותר-אין כדאי לו הדבר, אף על פי שהשנוי טוב ורצוי. הרי כשבזה תלוי האושר של בנים ובנות, על אחת כמה וכמה בת הידה, בודאי שלא מתחשבים בגודל המאמץ והשנוי שצריך לעשות בנוגע לעצמו, כיון שזה נוגע לאושר הבת או הבן ולאושרם במשך כמה וכמה שנים.

הנסיון הראה שלאמתתו של דבר המניעה/מסוג האמור היא מה יאמרו הבריות על השנוי הפתאומי, ובסגנון הידוע, מה יום מיומיים? אבל גם בזה רואים במוחש שבנוגע לבת או לבן אין

- 2 -

ההורים מתחשבים בחגובה זו, או אפילו בלעג, של בריות או שכנים ומיודעים.

בהכירי את מר וראיתי את האומץ רוח שלו למרות מצב בריאותו ביחסיו עם האנשים אשר מטביבו, ואדרבה שזה דירבן אותו להתגבר על כל הקושיים ולהראות אשר לא רק שאינו נופל ח"ו מהאנשים אשר סביבו, אלא יש בידו להתמודד ולהתגבר עליהם, ועלה בידו והצליח בזה, ובאופן - שגם זה עיקר - של פנים שוחקות ומחור עידוד רוח, הרי אין כל ספק אצלי שבאם יחליט באמת שעליו להשתדל בנוגע ליסוד היי של הבת/בתהיל מהנשואין שלה, יעשה כל התלוי בו שלא רק שלא תהי סתירה כלל מצדו הוא, אלא אדרבה יראה דוגמא הי' בשינוי היינו הוא.

לכאורה מקום לומר שהקושי לפעול שינוי כפי האמור בהיי היום-יום של אדם שהוא בעל שיטה ובעל מחשבה, על ידי מכתב אחד - זו היא הזי' והלום ואגדה וכו'. אבל, כנ"ל, מה שמחזק אותי לכתוב את כל האמור לעיל (וכנ"ל לא לשם דרשה בעלמא או להבעת התורה בעלמא), הוא על יסוד הכירי את אומץ רוחו ויכולתו להתגבר על ההנאים שמטביבו, אפילו בסביבתו הקרובה. ואם תמצא לומר, הרי כנ"ל מר בהנעשה סביבו בארצנו הק', ויציר לעצמו המצב כפי שהי' לפני יובל שנים או מאה שנה - הנה רואים בעיני בשר אין שענין שהשבוהו אז להזי' ולהלום הפך למציאות הי', ועד כדי כך שאלו שנולדו בשנים האחרונות אין רואים בזה כל חידוש ומקבלים זה כההליך טבעי ושגרתו בכל הפרטים.

לסכם את הענין בנקודה אחת, ובאם יש מקום בזה גם לברכה - הרי בא זה בצירוף ברכתי הלבבית, שיצליח מר לשכנע את עצמו שחיי איש ואשה הישראלים צריכים להיות מיוסדים אך ורק על תורת ישראל, כפי שקבלוה בני ישראל על ידי משה רבנו במעמד הר סיני בתור ירושה לדורי דורות עד סוף העולם. וכאיש מעשה יתרגם זה בפועל, בהיי היום-יום, ובדאי שעל ידי זה תהי' גם השפעתו ודבריו עם הבת ובן-גילה דברים היוצאים מן הלב אשר נכנסים אל לב השומעים ופועלים פעולתם, ובפרט דברים המלווים דוגמא הי' מהשנוי בהיינו הוא.

לכאורה יש מקום לבקשה שליחה על ההתערבות בהיים הפרטיים של פלוני ופלונית, ובבטויים כפי האמור. אבל כיון שהענין הוא עקרי כל כך וחשוב כל כך ורציני כל כך, אין רשות בידי שלא להביע מחשבותי ותקוותי. ובאמת, מתאים לרציניות הענין הי' צריך להיות הסגנון הקיף יותר והוקפני יותר וכו', ובפרט על יסוד ההוראה אשר כל ישראל חברים, ועוד יותר, אשר כל ישראל קומה אחת שלמה, ובלשון מורה נבוכי דורו ומורה נבוכי כל הדורות, הוא הרמב"ם, שהי' רופא הגוף ורופא הנפש גם יחד, אשר פעולה אחת של בן או בת ישראל יש בידה, ואפשר הדבר, שתכריע את היינו ואת העולם כולו לכף זכות ותגרום לו זלזול ותשועה והצלה (הל' תשובה, פרק ג', הלכה ד'). בסגנון אחר, השנוי האמור הוא ענין שנוגע לכל עמנו בני ישראל, הזקוק דוקא עתה לתשועה והצלה בכמה וכמה מובנים.

שולח אני את המכתב מהיר דחוף, כיון שאפשר שבתוכנו יש הפתעה ודרוש זמן יתר לקבל את הכתוב בו בסבר פנים יפות, וככתוב בתהילת המכתב, באופן שיבואו לידי מעשה, שהמעשה הוא העיקר.

- ד. -

ויהי רצון שיהי' התונה בתנו' בשעה טובה ומוצלחת בכל הפרטים ויבנו ביתם בישראל על יסודות התורה והמצות בנין עדי-עד, ומבורכים יהיו בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בכבוד ובברכה מזל טוב,

מזל טוב

נ.ב. אין מר מזכיר כלל על דבר בריאות גופו בקשר למצבו בעת היותו כאן, וכך כפי שדברנו אז, האם עומד הוא בקישור עם רופאים המנהלים מחקר בשטח זה לדעת אם נתחדש אצלם מה שהוא שיש בזה ענין גם לבריאות מר. וכפי שדברנו אז, הרי ידוע שמתנהל מחקר אינטנסיבי בכמה וכמה שטחי רפואה. ויהי רצון שגם בזה יבשר טוב.

חַתּוּנָה הַמְּלָכּוֹתִית

"דער טאג וואס מ'האט מיר פארבונט מיט אייך און אייך מיט מיר" -
"היום שקישר אותי עמכם, ואתכם איתי".

שבינים מנישואי הנשיא - כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

- החתונה -

|| האולם

כבר מן השעה שלוש אחר הצהריים החלו לזרום המונים לחצר הישיבה, אולם רק בעלי הזמנות מיוחדות אשר קיבלו אישור להיכנס, הוכנסו.

האולם בו נערכה הקבלת פנים היתה בבנין הישיבה, שם נערכה אמש סעודת ה"חתן מאל". הבנין היה בנין רחב ידיים, בעל שלוש קומות, עם חצר גדולה הפונה לרחוב מאלעווסקי פינת סאפיעזשינסקא 17.

|| למעלה מ-5,000 איש

המגרש הגדול מקום רחב ידיים שבחצר הישיבה היה מואר בהרבה נורות חשמל. באחת מפינות החצר עמדה החופה ומסביב לה עמד המון רב, למעלה מחמשת אלפים איש מקהל הקרואים ועוד הרבה אנשים מהעיר שבאו לראות את המחזה הקדוש הזה, עד שבקושי גדול עלה בידי הסדרנים לסדר דרך למחותנים לעבור אל החופה.

|| נרות בצידי השביל

בשעה שהוליכו את החתן לחופה הרי מלבד הנרות שהחזיקו בידם השושבינים כנהוג, נתנו גם לעומדים בצידי השביל מימין ומשמאל להחזיק נרות. וכפי שמציין רא"ח אלטהויז ביומנו: "כי לכולנו נתנו

נרות בידינו ועשינו שתי שורות אשר דרך שם עבר רבינו שליט"א, דודו הרמ"ה שי' והחתן שי' באמצע".

|| כולנו חזרנו בתשובה אמיתית

ועוד מיומנו של רא"ח אלטהויז על מעמד החופה:
"ואח"כ פתח עוד הפעם רבינו הקדוש שליט"א את פיו הקדוש ויברך בקול רם וחזק מפנימיות נקודת לבבו הטהורה את השבע ברכות, ועוד הפעם גיל של רעדה וחרדה שורר בין כל הנאספים, וממש נדמה לנו כי קולו של מלאך ד' צבאות שומעים אנחנו מגן אלקים, ולא אגזים אם אומר כי ברגעים האלו אשר שמענו מפיו הק' "אשר יצר את האדם בצלמו ובצלם דמות תבניתו" כולנו חזרנו בתשובה אמיתית כמו בעת צעקו לפני תקיעת שופר "ערוב עבדך לטוב".

- סעודת החתונה -

|| כסא עבור הרבי הרש"ב

באולם בו נערכה סעודת החתונה, הוכן כסא מיוחד עבור כ"ק אדמו"ר הרש"ב נ"ע, זאת ע"פ הוראתו המפורשת של הרבי הריי"צ. פרט זה מופיע ביומנו של הרה"ח ר"א וויינגארטן:
בעת סעודת החתונה ציוה כ"ק אדמו"ר [הריי"צ] שליט"א להעמיד כסא עבור אביו כ"ק אדמו"ר [הרש"ב] נ"ע.

|| התמימים עומדים

על פי בקשת הרבי הריי"צ, התיישבו ליד השולחנות הערוכים כל הקהל הגדול, מלבד תלמידי הישיבה שנשארו לעמוד במקום מיוחד בסמיכות לכותל. גם עמידתם של התמימים הייתה לפי הוראתו של הרבי הריי"צ, שהתבטא על כך ש"ענינם קבלת עול". אך דווקא הם זכו בהמשך ליחס של קירוב מיוחד.

|| מלצרים

כבכל חתונה גם כאן הגישו מלצרים את האוכל לשולחנות בהם הסבו ריבוי האורחים. על אחד המלצרים שזכה להגיש את האוכל לשולחן הכבוד בו ישב החתן בכבודו ובעצמו, אנו קוראים ביומנו של המלצר בעצמו, הלא הוא הרה"ח ר' שמואל זלמנוב:
"זכיתי להשתתף בעצמי בשמחת הנישואין, ולא עוד, אלא שבחלקי נפלה הזכות להיות המלצר הממונה על השולחן הראשי בו הסב החתן שליט"א, לידו החותן כ"ק הרבי הריי"צ, ולידם גדולי האדמו"רים וחשובי הרבנים של וורשא באותם ימים".

|| הבדחן שלא היה

בקהילות מסויימות נהוג להביא בדחן הנוטל חלק פעיל בכל שלבי החתונה, החל מקבלת הפנים שלפני החופה ועד לאחר ריקוד ה"מצוה טאנץ" המפורסם. אך בחתונה זו נפקד מקומו של הבדחן.
למרות שבקרב חסידי חב"ד חסרונו לא מורגש, משום שאין מנהגינו בכך, הרי שבחתונה זו - שהתקיימה בלב ליבה של חסידויות פולין, בוורשה הבירה, בה פרחו באותה עת חצרות חסידויות שונות - הורגש העדרו של הבדחן, עד כי גם העיתונאים שנכחו בחתונה מצאו לנכון להדגיש זאת בתיאור מהלך החתונה.
וכך נכתב באחד העיתונים: "באופן כללי מיעטו ככל האפשר בטקסיות - לא היה בדחן, כרגיל בחצרות אדמו"רים".

|| ברשות אדונו מורנו ורבנו

מספר בנו של אחד החסידים שהשתתפו בחתונה, הרה"ח ר' ישראל שיל' גורדון מניו ג'רסי:
שמעתי מאבא מארי ז"ל הרה"ח ר' יוחנן גורדון, שבעת חתונת הרבי, כיבד הרבי הריי"צ בברכת המזון את הסבא (אבי אמו) של האדמו"ר ר' יעקב פרלוב מנאוואמינסק, הוא האדמו"ר מסוקולוב המפורסם ר' יצחק זעליג מורגנשטרן זצ"ל הי"ד (בן אחר בן להרה"ק ר'

מנחם מענדל מקאצקא זצ"ל). האדמו"ר מסוקולוב אמר בנוסח הזימון:
"ברשות אדוננו מורנו ורבנו" כלפי הרבי הקודם.

- במחיצת הורי החתן -

|| מברך - "בדמי לבבו ממש"

באותו ערב של י"ד בכסלו התיישב אביו של החתן ליד השולחן שבביתו, הרחוק אלפי מילין ממקום החתונה, וערך מברק ברכה לבנו החתן.

על מאורע זה מספרים בני משפחתו של ("המלמד" של הרבי) הרה"ח ר' זלמן ווילנקין: ר' זלמן סיפר שהוא זוכר שראה את ר' לוי'ק כותב לבנו החתן מברק בן מאה מילים, ובשעת הכתיבה נרטבה מפת השולחן בדמעותיו... ("דער טישטרך איז געווען דורכגעווייגט מיט טרערן").

וכך כתב:

"שניאורסאהן מענדל, ווארשא.

ממעמקי תעלומות לבבי הנני מברכך בני אהובי מחמדי ליום חתונתך עם בת גילך חי' מושקא יחיו למזל טוב, השם אלקי אבותינו הקדושים אשר בזכותם אנו חיים, יפרוש עליכם סוכת שלומו ויהי הבנין שלכם עדי עד. ראה חיים עם האשה אשר אהבת כפשוטו וכמדרשו. יהי מקורך ברוך ושמח מאשת נעורך. זכות אבותינו הצמח צדק וחברתו, אשר אתה וחברתך נקראים בשמותיהם יגן עליכם כל ימיכם לעולם. כי תלכו בדרך התורה והמצוה ותחיו חיי נחת שלווה והשקט בכל טוב סלה. תהיו לגאון ולתפארת בישראל.

יהי מכם דור ישרים יבורך בנים ובני בנים עוסקים בתורה ומצות בפועל.

אביך אשר הוא אתך עמך ממש.

לוי יצחק."

לאחר החתונה, ביום ה' בטבת, שיגר האב מכתב נוסף לבנו החתן ובו מבקשו:

"מכל המון הדיפעשין [=מברקים] שהגיעוך, חפצי מאד שהדיפעש [=מברק] שלי, שיש בו מאה ואחד תיבות, יהי' שמור אצלך, כי נכתב מקירות לבי, ומעומק נפשי (מוסגר לך פה העתק ממנו, כי כתבנו בלה"ק), ותשמרנו לאורך ימים ושנים טובים ונעימים, ותקוותי להשי"ת שיקויימו עליכם כל האמור בו לטוב לכם כל הימים".

גם דודו של החתן ר' שמואל שניאורסאהן במכתב לאחינו (מיום ה' טבת) מתייחס למברק מיוחד זה וכותב:

"ודע יקירי שבעת כתבו את הטעלעגר' הגדולה המתחלת ממעמקי תעלומות לבבי וכו' ביום חתונתך ושאנכי כתבתי' אח"כ באותיות לאטין ושלחתי', הי' כתובה בדמי לבבו ממש ובדמעות זולגות ואת כל לבו שפך במילים הללו והלואי יהי' כן כמו שנאמרה באמת.

"הנני מודיעך זה כדי שיהי' לך לזכרון ואל תחשבנה כשאר הטעלעג' אם שמורה היא אתך, כי גם אני לא אשכח את הרגעים האלו ולא יסור ממני כל הימים. כל אהבת האב והאדם הגדול והרגשות היותר פנימיות מהיחידה שבנפש נשפכו בהטעלעג' הזו, מה שלא הי' יכול לעשות באופן אחר, ולפעמים בדברים קצרים, וגם לא בכתב יד, אומרים הרבה יותר מדברים ארוכים גם פא"פ".

|| "אשרי האב שבחר בך לחתן"

באי כח הקהילות היהודיות בעירו של החתן, הכינו אגרת ברכה מיוחדת לחתן וצירפו אליה מתנת נישואין. בין היתר כתבו: "להאברך הנכבד הנודע לשם ולתהלה. . בשמחה ובענג קבלנו את הבשורה הנעימה כי לוקחת אחר כבוד להאדמו"ר מליובאוויטש הרב יוסף יצחק שליט"א.

"אנחנו באי כח הקהלות העבריות הדתיות דפה, ידענו תמיד להוקיר ולכבד אותך בתור אברך, אב בחכמה ורך בשנים ובתור איש האשכולות, איש שהכל בו, תורה ודעת חכמה והשכלה במדה נפרזה ויחד עם זה לב טהור וענוות צדק ועל כלם יראת ה' היא אוצרך, על כן יקרת בעינינו נכבדת ואשרי האב שבחר בך להיות לחתן לבתו, והננו

חושבים לנו לחובה נעימה לברך אותך ביום חתונתך וביום שמחת לבך".

|| יחי הזוג לעולם

אחד התיאורים המפורטים של השמחה ביקטרינוסלב הוא מפרי עטו של דוד החתן הרב שמואל שניאורסאהן. ניתן להבחין בסגנונו הלבבי והמשפחתי ובנסיון לתת תיאור מלא ומפורט מכל מהלך החגיגה. לפנינו קטע קצר:

"הנאומים נמשכו עד השעה האחת עשרה בלילה. בתוך כך הובאו (ע"י מי אינו ידוע) מנגנים בכלי זמר והסעודה התחילה, והריקודים והמחולות אין קץ ממש בלי הפסק וכה נמשך הדבר עד השעה השביעית בבקר. הריקודים הי' ג"כ בהתפשטות הנפש והגוף, עד הט"ק, ואצל האנשים אשר אין להם ט"ק עד הכתונת, דווקא על השולחן ועל החלון והעיר דניעפר' צהלה ושמחה.

"הי' ריקודים כלליים וריקודים פרטיים לנו לבדינו, ולהם, היינו להקרואים לבדם, ולכולם יחד. הכלל מי שלא ראה שמחה כזו - לא ראה שמחה מימיו וד"ל.

"... טעלעגראמות נתקבל מכל קצוי ס.ס.ס.ר. ומכתבי ברכה ומז"ט והם יותר ממאה ואחד ונקראו בפומבי לפני הקרואים וכולם אמרו הידד! יחי הזוג לעולם ויראו טובה וברכה בחייהם ויהי' מאושרים לעד ולעולמי עולמים".

- ברחבי תבל -

|| בכל מקום אשר דבר המלך... משתה ושמחה ליהודים

בנוסף לחגיגות המרכזיות של החתונה בוורשא ובמקביל ביקטרינוסלב התוועדו חסידים בכל מקום לשם הגיע נוסח המכתב ששיגר הרבי ובה בקשתו:

"יואילו נא ידידנו אנ"ש, אשר במחנם הט'. לקבוע מקום מוגבל ומיוחד לברכה, באחד הבתי כנסיות או בתי מדרשים אשר יבחרו

להתאסף שמה במושב אוהבים ורעים, באהבה ובאחווה, בחדוה ובשמחה".

התוועדויות חסידיים רבות התקיימו במחתרת, הן ביום החתונה והן בשאר שבעת ימי המשתה, כאשר המשתתפים בהם מאחלים מלבם פנימה מזל-טוב לרבי, לחתן, לכלה, ולשאר בני משפחת המלך ולעצמם - "שנזכה להתראות פנים-אל-פנים עם הרבי".

ישנם תיאורים או מכתבים מהם אנו שואבים ידיעות על חגיגות שמחה שנערכו בחרסון, בוויטבסק, בגרוזיה, בתל-אביב, בחברון, בברוקלין, בפילדלפיה, בשיקאגו, בבולטימור, ברוצ'שסטער ובמונטריאל.

על התוועדות מעניינת שנערכה מאחורי מסך הברזל, שבמרכזה עומד מכתבו של הרבי הריי"צ שנשלח להרה"ח ר' מנחם מענדל ינובסקי - מי שאירגן את ההתוועדות בביתו, אנו קוראים בספרו של הרב מאיר אבצן "אורות באפילה":

"לאיש אחד היה כתב יד קודש מכ"ק אדמו"ר הזקן ובא אל הרה"ח ר' מנחם מענדל ינובסקי ואמר לו: אם תיתן לי עשרים וחמשה ר"כ זהב אתן לך את הכתב יד. ענה לו ר' מ"מ: תן לי את הכתב ואשלחנו אל כ"ק אדמו"ר הריי"צ ואם הוא יאשר שזהו כתב יד קודשו של אדמו"ר הזקן, אשלם לך סכום זה. האיש הסכים ורמ"מ שלחו לאדמו"ר הריי"צ. ביום הבהיר י"ד כסלו תרפ"ט, יום כלולות כ"ק אדמו"ר שליט"א עם הרבנית תליט"א, היינו בביתו של רמ"מ וקרא לפנינו מכתב מענה שקיבל מאדמו"ר הריי"צ אודות הכתב יד . . ."

לאחר שהיה בידי המתוועדים מכתב טרי מהרבי, היה באפשרותם להתוועד כדבעי ולשמוח בשמחתו הגדולה של הרבי. וכך אכן מסיים הרב אבצן את תיאורו: און מען האט זיך אין דעם מפלפל געווען און גוט פארבראכט [התפלפלו במכתב זה והתוועדנו היטב!].

|| "רשומה ניכרת איתנו גם היום"

בימים שלאחר החתונה בעוד קהילת חסידי חב"ד בוורשה נתונים עדיין תחת הרושם הגדול של החתונה המלכותית, פנו וועד ישיבת

"תומכי תמימים" בוורשה במכתב להרב מרדכי זאב הכהן גוטניק מלונדון, ובו מתנצלים על איחור תשובתם עקב שמחת הנישואים ומציינים עוד אשר בדעתם לערוך רשימה ממהלך החתונה:
"כבוד ידידינו . . . מכתבו נכון הגיענו במועדו באותן הימים אשר התכוננו לקראת ביאתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א לפה ווארשא ליום חתונתה של בתו תחי' שהיתה בשעתו"מ ביום ג' פ' וישלח באולם הישיה"ק [=הישיבה הקדושה], ולזאת נתעכב מענתינו עד כה, שכמובן רבה היא שהיתה העבודה העמוסה עלינו, ועוד רשומה ניכרת אתנו גם היום, אשר לזאת עוד טרם אתנו להודיע פרטי הדברים תהלכותה של החתונה, אשר מסדרים הננו זאת ונמציא אי"ה לכת"ר שי" (כוונתו כפי הנראה לרשימתו של הרה"ח ר' שמואל זלמנוב שאכן נסדרה לאחר מכן ויצאה לאור בקונטרס מיוחד ונדפסה גם בספר התולדות של הרבי הרי"צ).

|| בכל שנה ושנה

מאותו יום נעלה ונשגב - יום נישואיו של מלך המשיח בי"ד בכסלו תרפ"ט, חוגגים בכל קצווי תבל יום זה בהתוועדויות של שמחה, ומנצלים את שעותיו היקרות כעת רצון ויום סגולה.
כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א עצמו שיתף את חסידיו בסגולותיו המיוחדות של היום, באמירת שיחות קודש, מאמרים ובהוצאה לאור של קונטרסי שיחות ומאמרים מוגהים. וכך התבטא כ"ק אד"ש מה"מ בעת התוועדות קודש לרגל מלאות יובל כ"ה שנים לנישואין:
"בכלל חתונה היא ענין כללי אצל איש פרטי, אולם אצלי הרי היתה זו הדרך לכך שהוכנסתי לענינים הכלליים . . . וזהו הרי היום בו נוצר הקשר שלי עמכם . . . יעזור השם-יתברך שנראה פרי טוב בעמלינו . . .".

❧ "יונא קא גרים" - שישי בשבט ❧

בשנת ה'תש"כ הוציא כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מכתב מיוחד ביום זה לקראת יום הבהיר יו"ד שבט, כשהתאריך המופיע בראש העמוד הינו: "שישי בשבט". כמה ימים לאחר-מכן, בשיחת יו"ד שבט, הסביר הרבי את הסיבה לדבר.

לפנינו קטע - המתפרסם כאן לראשונה - מתיאור ימים אלו

ב"בית חיינו" ע"י הרה"ח ר' משה ע"ה סלונים, ממנו נדע מה הביא להתייחסות כ"ק אד"ש מה"מ לעניין.

ביום חמישי הוציא כ"ק אדמו"ר שליט"א מכתב כללי (אני אשלח לך אי"ה). במכתב הוא מדגיש את ההילולא העשירי שיהי' קודש. בש"ק הייתה התוועדות בין החסידים וזלמן דוכמן לקח "לחיים" כהוגן, אחרי מנחה ניגש זלמן דוכמן אל כ"ק אד"ש ושאלו למה בתאריך של המכתב כתוב שישי ולא ו' שבט, האם יש בזה כוונה מיוחדת. כ"ק אדמו"ר שליט"א עשה תנועה עם היד שבטח יש כוונה ואמר "יום השישי ויכולו השמים". בהתוועדות של יו"ד שבט ביאר כ"ק אד"ש את התשובה והסביר ההבדל בין ו' לשישי.

לפנינו המכתב המדובר בתאריך "שישי בשבט":

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מונחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ששי בשבט ה'תש"כ,
שנת המאתים להסתלקות
הבעש"ט ז"ל.
ברוקלין, נ. י.

לכל אחד ואחד מאנ"ש
ה' עליהם יהיו

שלום וברכה!

בטח יום והתועדות ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה
לגנזי מרומים, בארצות חיי החיים, הילולא העשירי יהי' קודש (מכל
מקום. ועוד יותר ובעיקר - על ידי ובעניני עבודה מלמטה למעלה)
ולהמשיך הקודש (על ידי ובעניני עבודה מלמעלה למטה) בכל עשר הכחות
דשתי הנששות ובעולם שנברא בעשרה מאמרות על ידי עשר סוגי פעולות
האדם,

לעשות חשבון צדק מהנעשה בעשר השנים, להשוות להאפשר ושגריך
הי' להעשות ולהחליט באופן פנימי למלאות ולהוסיף הלוך ואור.

וזכות בעל ההילולא יגן ויגב בהצלחה בכל הנ"ל, להפיץ, מהפך
מנוחה שמחה וטוב לבב, התורה והמצוה, ופנימיותם - המעינות, עדי
יגיעו חוצה, וייתי מלכא משיחא,

ויקיים היעוד

ופרצת ימה וקדמה וצמונה ונגבה.

בברכה לבשו"ט בכל האמור

הילולא העשירי: וזה לשון בעל ההילולא במכתבו משנת ת"ר צדיק:
..השנה הזאת היא השנה העשירית לעלות הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק
זצוקלה"ה לגנזי מרומים בארצות חיי החיים. עלמא עילאה כגוונא
דעלמא תתאה, כל אחד לפי מעלתו בהכמה וידיעה וביותר ברגש פנימי
(טיעפען געפיהל) בין יבין עילוי מעלה עלמא עילאה על עלמא תתאה.
בעלמא תתאה מספר העשר הוא מספר מקודש, ומה גם בעלמא עילאה, שקדושתו
קדושה עצמית ועילוי עילוי עצמי, מספר העשר הוא מקודש נעלה ונשגב
אף מרומם (בקונטרס ה, ניו יארק, ת"ר צדיק). העשירי יהי' קודש: ראה
זה"ב רעא, א. בחיי ר"פ חרומה. מיס רביס - תרל"ו פל"ב ואילך. מכל
מקום: ראה בכורות נח, ב. דשתי הנששות: ראה קיצורים והערות לחניא
ע"ג. עשר סוגי: ראה רמב"ם הל' דעות רפ"ה. צדק: ראה תורה אור
לז, א. שערי אורה ד"ה רני ושמחי פ"ג. באופן פנימי: ראה קונטרס
העבודה פ"ו.

הסבר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בשיחת יו"ד שבת ה'תש"כ

תרגום חפשי מאידית - בעריכת "ועד חיילי בית דוד"

ט. זה גם היה אחד מהענינים של בעל ההילולא בנוגע לענינים בפועל, כמדובר קודם שבשעה שהרבי נ"ע היה צריך לפעול בפרטיות, היה נוהג לשלוח אותו, ועל ידו לפעול את מה שהיה צריך לפעול, וכך היה בענינים ציבורים ובעניני תורה ומצוות וכיו"ב.

שזהו גם בכללות מה ששאלו השאלה מדוע רשמו (במכתב כללי של יו"ד שבת, נדפס בלקו"ש ח"ו ע' 290), "ששי בשבת" ולא "וא"ו בשבת"?

אלא ההבדל הוא, שכשכתוב וא"ו יש לזה שני פירושים: או שזה הולך על ספירת התפארת, או על ספירת היסוד. ההבדל הוא האם ישנו וא"ו רבתי, או וא"ו זעירא, אבל אם כתוב וא"ו בינוני זה הולך בעיקר על ספירת התפארת שזהו תורה וששת מידות.

אבל בשעה שכתוב "ששי", אזי מעבר לכך שזה כולל ששה מידות, שיסוד הרי כולל את כל המדות כולם, זה בעיקר מורה במודגש על ספירת היסוד ולא על ספירת התפארת.

שמזה גופא שמילה יכולה להורות על שתי ענינים הרי מובן שישנה שייכות בין הענינים, אבל מכך ש"ששה" מורה דוקא על אחד מהם, מובן שישנם ענינים שבהם הם נפרדים, וההדגשה נוגעת אודות מה מדובר. בשעה שמדובר על קיום הארץ והשמים, שזה הרי תלוי בקיום התורה והמצוות, זה קשור דוקא עם "יום השישי", שזה נותן קיום ב"השמים והארץ וכל צבאם".

וקיום זה הוא באופן של "ויכולו" שזה הוא הרי מלשון תענוג (ראה אוה"ת בראשית ח"א ע' 86) ואומרים זאת יחד עם - "יום השישי ויכולו

השמים והארץ וכל צבאם", וכדאיתא במדבר ש"ויכולו השמים והארץ וכל צבאם" היה ביום השישי.

מהו החילוק בין תפארת ליסוד? כל עניין אפשר הרי להבינו כפי שהוא בחסידות, או כפי שמתרגמים זאת אח"כ לענייני עבודה, ומבואר בדרושים של "אלה תולדות יעקב יוסף" ובעיקר בביאורי הזהר (ע' ל' ואילך), ששם הוא מבאר שעיקר ענינו של יעקב היה יוסף, וכמבואר שם בארוכה.

שתוכן העניין הוא שיעקב הרי היה ה"בחיר שבאבות" (שעת הפסוקים תולדות כז, כה. וראה גם ב"ר פע"ו, א. זח"א קיט, ב. קמז, ב), שמטתו שלמה וכו', אבל תכלית ענינו של יעקב היה שאח"כ יהיה יוסף, ש"הוא המשביר כל עם הארץ", שירדו הענינים בפועל, עד לארץ מצרים, שזהו ארץ התחתונה, ולא רק הגשמית אלא גם החומרית, ושם נפעל תכלית הרצון והתשוקה והענין של יעקב אבינו.

שזהו גם בכללות החילוק בין תפארת ליסוד. שמדתו של יעקב הוא תפארת ומדתו של יוסף הוא יסוד. איך נפעל ענינו של תפארת? בכך ש"תפארת גופא" – ביסוד, שזהו הרי "לבר מגופא", שאזי ישנו ה"תולדות יעקב יוסף" ש"כל מזה שאירע ליעקב אירע ליוסף", אבל זה נפעל ביוסף.

וכך גם היה בנוגע להפעולות, ועד כפי שראו במוחשו, שעיקר ענינו וההדגשה של הפעולות של בעל ההילולא היו להוריד זאת בענינים של פועל, שזהו הענין של "ששי", משא"כ כשכתוב וא"ו יכול להיות שתי הענינים – או כפי שהענינים עומדים בתפארת, או כפי שהם עומדים ביסוד.

וזהו גם הטעם שנתנו הלשון "הילולא", ולא הלשון של "הסתלקות", כיון שמבלי הבט על כל הפירושים שישנם בהסתלקות, שזהו גילוי אור

נעלה ביותר ושהאור הוא באופן של סילוק וכו', זה עדיין לא העניין שדורש עבודה פרטית ופעולה פרטית וענינים פרטיים.

שלבן אחרי שמדובר שעי אתכפיא סט"א ואתהפכא סט"א אזי "אסתלק יקרא דקוב"ה בכולא עלמין", שזהו הרי הענין של אור היותר נעלה, עדיין אין זה מספיק, עד שהוא מבאר בסיומו של היינטיגן מאמר שלאחר מכן זה יורד באופן של מוכ"ע, כמו נשמה מנשמה נאצלת, עד לנשמות ובמלאכים ונשמות בגופים כפי שהם נמצאים בגנים, פזורה בגולה, ואזי על ידי עבודת התחתונים נפעל הרצון, ואז "לוקחים" את ה"דירה לו ית", שזהו נעלה יותר אפי' מ"אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין".

ולכן שייך לומר בנוגע להבעש"ט את הענין של הסתלקות בפשיטות, וכידוע בענין הספירות שהבעש"ט והמגיד הם הרי ספירת הכתר, עתיק ואריך, וכמבואר בכ"מ.

משא"כ בנוגע למדת היסוד, שכל ענינו ועיקר ענינו הוא שדוקא על ידו יפעלו ענינים של תורה, לא באופן של "אסתלק", אלא ענינים של פועל, באופן של התלבשות, עד להתקשרות והתאחדות, שזהו הענין של הילולא, וזה הרי הענין של מדת היסוד גם כפשוטו, ומכאן רואים תולדות בפועל, עד לאופן של א"ס, שזה נפעל ביום הששי.

וזה מגיע אח"כ בפועל למטה מעשרה טפחים, עד לעשר כוחות הנפש ועד לעשר פעולות האדם ש"לוקח" את כל הענינים שנעשה מהעשרה מאמרות שבהם נברא העולם, שיהיה נפעל רצונו ית', שעי"ז "לוקחים" גם את עצמו"ה ית', בכדי לעשות לו דירה בתחתונים.

(שיחות-קודש ה'תש"כ עמ' 179-180)

בשורת הגאולה והגואל

בש"פ שופטים ה'תנש"א הודיע כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
בנבואה שיש לפרסמה לכל אנשי הדור כי "הנה זה (משיח) בא"

**לפנינו מכתב שכתב בזמנו א' החסידים להגה"ח הרב מנחם
קופרשטון ע"ה, מחשובי חסידי חב"ד בארה"ק ורב שכונת הרצליה
בחיפה, בו הוא מבקש ממנו להגיע לירושלים על-מנת לעזור את
הציבור בדבר "בשורת הגאולה" של כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע
"לאלתר לגאולה". "והימים האלה נזכרים ונעשים".**

- מכתב זה והבא, מתפרסמים כאן לראשונה -

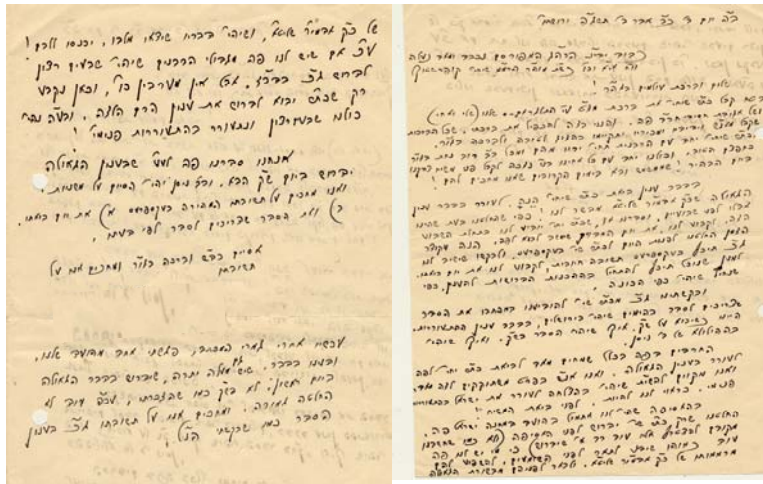
ב"ה יום ב' כ"ב אדר ב' ה'תש"ג ירושת"ו

כבוד ידי"נ הרה"ג המפורסם נכבד ומאד נעלה
ו"ח אי"א וכו' כש"ת מוה"ר הרב"מ שיחי' קופרשטון

שלום וברכת עולמים באה"ר!

בטח קבל כת"ר שיחי' את ברכת מז"ט ע" הטלגראם שלנו ושל
אגודת חסידי חב"ד פה. והנני בזה להכפיל את ברכתי, שכל הברכות
שקבל מאנ"ש וידידיו ומכיריו יתקיימו בהזוג לטובה ולברכה בגו"ר,
וכת"ר שיחי' יחד עם הרבנית תחי' ירוו מהם ומכל ב"ב רוב נחת בגו"ר
כחפצם הטוב, וכולנו יחד עם כל אחינו בני נזכה לקבל פני משיח
צדקנו ביום הבהיר! שממשמש ובא בימים הקרובים שאנו מחכים
להם!

בדבר ענין ביאת כת"ר שיחי' הנה. לעורר בדבר ענין הגאולה שכ"ק
אדמו"ר שליט"א מבשר לנו! כפי שהחלטנו בעת שהיינו אצלו לפני
שבועיים, וסדרנו אז, שכת"ר יחי' יודיע לנו בתחלת השבוע הזה לקבוע

תצלום המכתב להרב קופערשטוך

לנו, את היום המדויק שחושב לבוא לפה. הנה מקוצר הזמן החלטנו לפנות היום לכת"ר שי' בעקספרעס, ולבקשו שישב לנו מכ' תיכף בעקספרעס תשובה חיובית, לקבוע לנו את יום ביאתו, למען שנוכל תיכף להתחיל בההכנות הדרושות להענין, כפי שנחוץ שיהי' כפי הכוונה.

ובקשתינו ג"כ מכת"ר שי' להודיענו במכתבו את הסדר שצריכים לסדר בהימים שיהי' בירושלים, בדבר ענין ההתעוררות, היינו כשיבוא על ש"ק. איך שיהי' הסדר בש"ק. ואיך שיהי' בההילולא של ב' ניסן.

החרדים דפה בכלל שמחים מאד לביאת כת"ר יחי' לפה לעורר בענין הגאולה, ואנו אנ"ש בפרט משתוקקים לזה מאד, ואנו מקווים להשי"ת שיהי' בהצלחה לעורר את ישראל בהתעוררות פנימי. כראוי לנו להיות, לפני ביאת המשיח!

בהאסיפה שהי' לנו אתמול בהועד במחנה ישראל פה, החלטנו שרק כת"ר שי' ידרוש לפני האסיפה (ולא כמו שחשבנו מקודם לצרף אליו עוד רב א' שידרוש) כי מי יש לנו פה עוד כמוהו שידע לתאר לפני השומעים, להשפיע להם מרממותו של כ"ק אדמו"ר שליט"א, ולבאר

לפניהם מבשורת הגאולה של כ"ק אדמו"ר שליט"א, ושיהי' דבריו שיצאו מלבו, יכנסו ללבם!

ע"כ אם שיש לנו פה מגדולי הרבנים שיהי' שבעי רצון לדרוש ג"כ בדבר זה. אבל אין מערבין כו', וכאן נקבע רק שכת"ר יבוא לדרוש את ענן הרם הלזה, ובע"ה נהי' כולנו שבעי רצון ונתעורר בהתעוררות פנימית!

אנחנו סברנו פה לע"ע שבענין הגאולה ידרוש ביום ש"ק הבא, ובב' ניסן יהי' הסיום על משניות. ואנו מחכים על תשובתו המהירה בעקספרעס א) את יום ביאתו. ב) ואת הסדר שצריכים לסדר לפי דעתו.

אסיים בד"ש וברכה בגו"ר ומחכים אנו על תשובתו

מענה הרב קופרשטון, ספוג כאב ועגמת נפש על שייבצו ממנו

ליטול חלק "בענין הרם והנישא של פרסום דברי כ"ק אדמו"ר

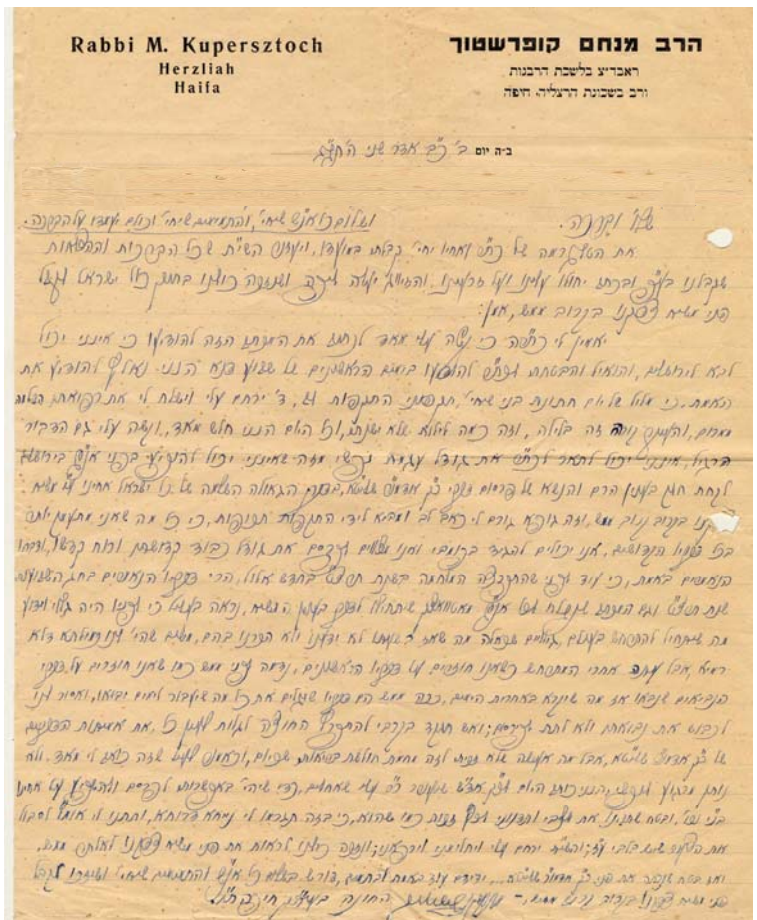
שליט"א בדבר הגאולה השלימה"

ב"ה יום ב' כ"ב אדר שני התש"ג

לכבוד הרה"ח כו'

את הטלגרמה של כת"ר יחי' קבלתי במועדו, ויעזור השי"ת שכל הברכות וההפלאות שקבלנו בע"פ ובכתב יחולו עלינו ועל זרעינו, והזיווג ייעלה ליפה ושנזכה כולנו בתוך כלל ישראל לקבל פני משיח צדקנו בקרוב ממש, אמן.

יאמין לי כת"ר כי קשה עלי מאד לכתוב את המכתב הזה להודיעו כי אינני יכול לבא לירושלים, והואיל והבטחתי לכת"ר להודיעו בימים הראשונים של שבוע דנא הנני נאלץ להודיע את האמת, כי מליל של יום חתונת בני שיחי' תקפוני התקפות לב, ד' ירחם עלי וישלח לי את

תצלום מענה הרב קופרשטוך

רפואתו השלמה ממרום, והעיקר קורה זה בלילה, וזה כמה לילות שלא ישנתי, וכל היום הנני חלש מאד, וקשה עלי גם הדבור הרגיל. אינני יכול לתאר לכת"ר את גודל עגמת נפשי מזה שאינני יכול להופיע בפני אנ"ש בירושלים לקחת חלק בענין הרם והנשא של פרסום דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א בדבר הגאולה השלימה של כל ישראל אחינו ע"י משיח צדקנו בקרוב ממש, וזה גופא גורם לי כאב לב ומביא לידי התקפות תקופות, כי כל מה שאני מתעמק יותר בכל דבריו

הקדושים, אנו יכולים להגיד בפומבי ואנו מצווים לפרסם את גודל כבוד קדושתו ורוח קדשו, ודבריו הנאמנים באמת, כי עוד לפני שהתפרצה המלחמה בשנת תרצ"ט בחדש אלול, הרי דבריו הנאמנים בחג השבועות שנת תרצ"ט וגם המכתב ששלח לכל אנ"ש מאטוואצק שיתחילו לדבר בענין המשיח, נראה בעליל כי לפניו היה גלוי וידוע מה שיתחיל להתרחש בעולם, גילויים שכאלה מה שאז בשעתו לא ידענו ולא הכרנו בהם, משום שהי' לנו כמילתא דלא רמיא, אבל עתה אחרי המתרחש, כשאנו חוזרים על דבריו הראשונים, נדמה לפניי ממש כמו שאנו חוזרים על דברי הנביאים שנבאו אז מה שיקרא באחרית הימים, ככה ממש הם דבריו שמגלים את כל מה שיעבור לימים יבואו, ואסור לנו לכבוש את נבואתו ולא לתת לפירסום; ואש תוקד בקרבי להתפרץ החוצה לגלות לעין כל, את אמיתות הדברים של כ"ק אדמו"ר שליט"א, אבל מה אעשה שלא זכיתי לזה מחמת חולשת בריאותי שכיום, וכאמור לעיל שזה כואב לי מאד, ולא נותן מרגוע לנפשי.

הנני כותב היום לכ"ק אד"ש שיעורר ר"ר עלי שאחלים, כדי שיהי' באפשרותי לפרסם ולהשפיע על אחינו בני וכו', ובטח שתבינו את מצבי ותדנוני לכף זכות כמו שהוא, כי בזה תגרמו לי נייחא דרוחא, ותתנו לי אומץ לסבול את הצער שש בלבי ע"ז; והשי"ת ירחם עלי ויחלימני וירפאני; ונזכה כולנו לראות את פני משיח צדקנו לאלתר ממש, ואז בטח שנראה את פני כ"ק אדמו"ר שליט"א...

ידידם עוז באמת ובתמים, דורש בשלום כל אנ"ש והתמימים שיחי' ושיזכו לקבל פני משיח צדקנו בקרוב ממש.

חונה בעיה"ק חיפה ת"ו.

"משיח איז שוין דא!"

לפנינו מכתב המתפרסם כאן לראשונה מאת הרה"ח ר' יחזקאל פייגין,
מזכיר כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, ובו כותב את דברי כ"ק בהתוועדות
י"ט כסלו ה'תרצ"ט על-כך שמשיח כבר כאן.

שלום וברכה.

זה כבר אשר לא כתבתי לכבודו מכתב לסבות שונות. בכלל אין
חדשות. חדש תשרי ב"ה עבר הכל כשורה בכל הפרטים כדרכו בקודש,
בהתפילות באמירת החסידות בהתקיעות בהשיחות בזמני ההתוועדות,
וניכר הי' עוד בשנה זו התמרמרות יתירה ממצב הכללי של אחב"י
ירחמנו השם.

גם בכל השבתות מחג עד ש"ק העבר אמר חסידות בכל ש"ק לפני
קבלת שבת, ובי"ט כסלו ישב איזה שעות בהתוועדות אנ"ש און האט
פארבראכט [= והתוועד] תוכן הדיבורים הי' אודות י"ט כסלו והעיקר
כי הזמן ההוא הוא הזמן לפני ביאת המשיח אפערטיל שעה פארטג [=]
רבע שעה לפנות בוקר], וזירז ביותר מען זאל ניט פארשלאפין די
פערטיל שעה [= שלא נירדם בזו הרבע שעה]. בין הדברים אמר משיח
איז שוין דא הינטער ואנט. וער עס האט אגוטן חוש השמיעה און
אגוטין חוש הראי' הערט זיין קול און זעט אים [= כאן אחר כתלנו. מי
שיש לו חוש טוב בשמיעה וחוש טוב בראיה שומע את קולו ורואה
אותו].

לסבת הטרדות במועדם נדחה שלוח גם הקבלות במועדם ונדחה
עד עתה אמנם הכל נתקבל במועדו, ורק כנהוג אשר על הפ"ג של זמן
הנ"ל הרי אינו משיב כ"ק ע"פ הרוב, והנני שולחם עתה.

ידידו הדו"ש ומברכו בכט"ס בגו"ר
יחזקאל פייגין

תצלום מכתב הרה"ח ר' יחזקאל פייגין ע"ה

מוזכר כ"ק אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש
הרב יחזקאל פייגין
SECRETARY OF RABBI OF LUBAVITZ RABBI H. FEIGIN
ADDRESS: RABBI I. SCHNEERSOHN, OTWOCK - POLAND, PRUSA 6.

כ"ה ב' דחנוכה הרצ"ט.
אסוואצק.

כבוד ידידי הנכבד הרה"ח אי"א גזע חרשי
מוהר"ר עזריאל זעלינסקי שליט"א סלונים.

שלום וכרחה.
זה כבר אשר לא כתבתי לכבודו מכתב לסבוח שונות בכל
בכלל אין חדשות חדש השרי ב"ה עבר הכל כשורה בכל הפרטים כ"רכו
בקדש בהתפללות באמירת החסידות בהתקיעות בהשיחות בזמני ההתועדו
וניכר ה' עוד בשנה זו התמררות יחירה ממצב הכללי של אחב"י
ירחמנו השם.

גם בכל השנחות מחג עד ~~השבת~~ ש"ק העבר אמר חסידות
בכל ש"ק לפני קבלת שבת וכו"ט כסלו ישב איזה שעות בהוועדות
אנ"ש און האם פארבראכט תובן הדבורים ה' אדנת י"ט כסלו והעיק
כי הזמן ההוא הוא הזמן לפני ביאת המשיח אפערטיל שעה פארטג
וזירז כיותרמען זאל ניט פארשלאפין די מערטיל שעה בין הדברים
אמר משיח איז שוין דא הינסער ואנס וער עס האט אנוסן חוש
השמיעה און אנוסין חוש הראי' הערס זאיין קול און זעס אים.
לסבח הטרדות כמועדס נדחה שלוח גם הקבלוח
כמועדס ונדחה עד עתה אמנם הכל נחקבל כמועדו ורק כנחוג אשר
על הפ"ג של זמן הנ"ל הרי אינו משיב כ"ק ע"פ הרוב. והנני
שולחם עתה.

ידידו הדו"ש ומנרכו בכס"ט
כנו"ר יחזקאל

פרסום ראשון

לפנינו צרור מכתבים המתפרסים כאן לראשונה
חלקם עם התצלום המקורי, וחלקם בהעתקה מהמקור¹.

1. ברכות ואיחולים בקשר עם יובל נישואי כ"ק אד"ש מה"מ - י"ד
כסלו ה'תשל"ט.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ערב חנוכה, ה'תשל"ט
ברוקלין, נ. י.

תלמידי אהלי"י ליובאוויטש
באה"ק תובב"א
ה' עליהם יחיו

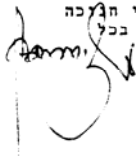
שלום וברכה:

בנועם קבלתי האיחולים והברכות ב"ש עם יובל הנשואין.

ועל פי כאמר חכמינו ז"ל כל המברך מחברך בברכתו של
הקב"ה שתוספתו מרובה על העיקר, יתברכו כל אחד ואחד מהם
וכולם יחד כידו המלאה הפתחה הקדושה והרחבה בכל המצטרף
להם, ובפרט בהצלחה מרובה בליכודם תורתנו הק' ובקיום
מצותי' בהתמדה ושקידה, ובהנהגה לדוגמא ולמופת,

וילכו מחיל אל חיל בהאמור באופן דכוסיף והולך,
כהוראת ימי חנוכה הבאים עלינו ועל כל ישראל לטובה,
שמצותם הדלקת נר חנוכה באופן דכוסיף והולך ואור מיום
ליום.

בברכה לבסורות טובות
בכל האמור וליכי חנוכה
פאירים, כאירים בכל
יסות השנה (ל"ק)

(1) של אלו שהדיו כבר דהה כמעט לגמרי.

- המכתבים הבאים נוגעים לשלום ואחדות בין אנ"ש -

2. סיום מכתב מתאריך י"ד כסלו ה'תשי"ז על שממשיכים לא לנצל שום הזדמנות שנותנים לנו מלמעלה עבור התפקיד של "נרות להאיר".

בברכה אהבה
א. י. מוסקוביץ

כנראה אשר אנ"ש שי' באה"ק ת"ו ממשיכים
בהנהגתם- בשום אופן ניט אויסניצן קיין הזדמנות
שנותנים להם מלמעלה פארטיגערהייט- לתועלת
הפצת המעינות ולהפצת היהדות בכלל. ואולי מי
שהוא מהם יכול להסבירני, מה עוד צריך הקב"ה
להראותם בחסד וברחמים בכדי שיתעוררו סו"ס:
אפשר באה העת להתבונן עכ"פ מתי יתחילו עכ"פ בעבודת
הקדמה והקדמה להתפקיד דנרוח להאיר.

3. כשקיים העדר שלום בין שניים מאנ"ש הרי זה מזיק לכללות
אנ"ש שי'.

ב"ה, י"ז סיון תשי"ד

האחים הו"ח אי"א נו"נ . . שיחיו.

שלום וברכה!

לא טובה השמועה אשר הגיעתני אשר אין השלום שורה ביניהם
ואמם שיחיו למשפחת . . שי' הדרה בסביבתם. מובן שאינני נכנס
בפנים הדברים עם מי הצדק אשר עפ"י רוב כל צד אשם במדה ידועה,
אבל דבר ברור הוא שהעדר השלום מזיק לשני הצדדים, וכיון ששניהם
הם מאנ"ש הרי זה ג"כ היזק לכללות אנ"ש, נוסף על זה שכל ישראל
ערבים זה בזה, ערבים מלשון ערבות כפשוטו וערבות מלשון מעורבים
זב"ז ומלשון עריבות ונעימות וכמבואר בכ"מ, ונא להשתדל
בהקדם האפשרי וככל האפשרי שישילמו ביניהם ויהיה השלום בריבוי

שאז תהיה ג"כ הברכה בריבוי וכו' וכמבואר במדרש אסתר רבה בסופו והרי ידוע עד כמה מסרו נפשם רבוה"ק נשיאנו זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע לנטוע הענין דאהבת ישראל בכאו"א מהשייכים אליהם המה ובני ביתם שיחיו ואחכה לבשו"ט בהקדם ממש.

בברכה (חי"ק)
מ.מ. שניאורסאהן

4. "ועושה שלום במרומיו ישכין שלום בין אנ"ש". העתק מכתב לתלמידי ישיבת "תורת אמת" בירושלים.

ב"ה, ח' אייר תש"כ
ברוקלין.

הנהלת ישיבת תורת אמת
בירושלים עיה"ק ת"ו, ה' עליהם יחיו.

שלום וברכה!

במענה למכתבם מד' אייר.

בקשתי את ידידינו הרה"ג הרה"ח עוסקים בצ"צ בעלי מדות וכו' זי"ע שליט"א סלונים שליט"א ששונקין שליט"א שיתאספו יחד ויבררו את כל הענין אודותו כותבים, כי מובן שכמה נקודות תמוהות בענין, וכן בהמכתבים המתקבלים סתירות בתיאור המצב.

ועושה שלום במרומיו ישכין שלום בין אנ"ש בתוככי כלל ישראל, וכמצווה, אשר ציווי תורתנו הק' הרי זה גם נתינת כח, ת"ח מרבים שלום בעולם, ויעשו כולם אגודה אחת למלאות תפקיד הפנימי של כאו"א ובפרט של אנ"ש, בהפצת המעיינות חוצה, וביחוד ע"י תלמידים נרות להאיר כדרישת וברכת רבותינו נשיאנו זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.

בברכה לבשו"ט.

5. הנחיצות להרבות שלום בעולם - בלתי אפשרי בלעדה!

ב"ה. כ"ז אייר תשט"ז
ברוקלין.

הו"ח אי"א נו"נ כו!
מוה' .. שי'

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מל"ז למטמונים, ולפלא שאינו מזכיר במה שכתבתי אליו במכתבי האחרון, הוא ע"ד הנחיצות - שבלתי אפשרי בלעדה - להרבות שלום בעולם ועאכו"כ בסביבתם ובמחנם הט'. ובודאי למותר להעיר שהעדר העשי' והשתיקה בכגון דא לא תשנה המצב. וכיון שמתקרבים אנו לזמן מתן תורתנו, שהתנאי בזה הי' ויחן לשון יחיד, וכמאמר המכילתא שהובא ברש"י, ומתחיל הדבר מר"ח וכמ"ש בחדש השלישי ביום הזה (הוא ר"ח) וגו', ויה"ר שימי הסגולה בענין האמור יהיו נזכרים (ובמילא גם) נעשים בפועל. מוסג"פ העתק מכתבי כללי שאף שכתוב לנשי ובנות חב"ד, הרי לכל בית יעקב שיידך התוכן כמובן, ואולי יכול לנצלו באופן המתאים.

בברכה לבשו"ט בכל הנ"ל
ולקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.
(חי"ק)

6. לפנינו מכתב (כללי - פרטי) מתשיכ"ה, שגשלה אל ר' מגחם מלוב בקשר להצעתו להקמת קרן - גמ"ח ע"ש הרבנית חנה (שגסתלקה באותה שנה) ע"מ לעזור לזוגות צעירים בקניית ושכירות בתים וכו'. בסיום המכתב מוסיף כ"ק אד"ש מענה על הצעותיו בו גם ניתן לראות את ההימנעות מסיוע לפירוד כלשהו.

תשורה משמחת הנשואין של יעקב ובחמה דינה ציקושילי

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
NYcedmh 5-8250

מניחט טנדול שניאורטאחן
לינאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ח, ועס"ק פ' כי חמא ח'תשכ"ח
ברוקלין, נ. י.

חוו"ח אי"א נר"ג עוסק בב"ב כו'
שו"ה מנחם ישראל שי

שלום זכרכו

מאשר הנני קבלה מכתבו מו' אד"ר עם המצורף.

וסענין פרשה שבוע זה:

ויברך ה' אל משה - כי שאל משה רבש"ע במה תרום קרן ישראל
(ובפרט - שהי' אך זה עתה מעשה העגל). אמר לו הק'

לאמר - לירדות (כולל אמילו ביום פקדי (אשר או) ופקדי עליהם
מאתם בעגל) -

כי משה - אחת דוקא - ראשם של ישראל (דוק משה - לא היה לו כל
ע"ב אמילו לענין העגל, שהרי הי' או בחר ע"ב)

חמא את ראה - חובל, לטאח את ראשם בחובתה"ע, ע"י אשר -

חמא את ראש, חמנה אותם לבלות חיבתם לפני הקדוש. - ולכפר על
חמא הסונע חרפה קרנם (ובפרט - חמא העגל) -

ונתנו איש כופר נפשו - צדקה, כש"נ וחסדך בצדקה פרוק.

1 1 1

וכיון אשר כל נפש ונפש סביה ישראל יש בה מבוה' מפרק"ה - הרי
חורא בפרשתנו, ע"י בהי' וזו על כחו"א להרים קרנו, ע"י אשר יגלה
בחן לפני הקדוש, בהתבוננו אשר אחבה עולם אחבתנו ה' אלקיננו כו'
ובנו בתרה"ה הוא הנוף החומרי - וקרבתנו כו', ששוי מסילא כמים
הפנים לפני יתקדור גם הוא לרבקה בן ולחמשי"ן אז"ס ב"ה למטה
ולתעלות כל העולם כולו לה', שותן ע"י חוס"צ ובפרט ע"י הצדקה,
שהיא עיקר המצוה מעשיות ועולה על כולנה - במילוי הצי"ע לעשות
משכן וירדה לו ית' בהתחוננים.

בברכת רחמי רב' יעקב ורחמי רב' בחמה דינה ציקושילי
ביום ג' ט"ו שבט ה'תשכ"ח
מנחם ישראל שי

פיענוח הכתי"ק:

פשוט שצודק בכתבו

(א) בעיית דיור לזוגות צעירים כאובה ביותר.

(ב) שהעדר הפעילות דאנ"ש - בזה ובעוד כמה וכמה שטחים -

משווע ביותר והולך ומחריף.

אלא שהשמיט ג) דהאחדים שכן פועלים - מדייקים ומקפידים שלא לשתף פעולה ואפילו - לא להתדבר. וג"ז הולך ומחריף. מצו"ב המחאתי - השתתפותי בקרן גמ"ח הנ"ל. ולא לעשות קרן ע"ש אמי הכ"מ - כיון שכבר שאלוני בזה מגמ"ח אחר ולא הסכמתי [וק"ל כי אז אצטרך לעשות בכל קרן וכיו"ב - ולסייע לפירוד שביניהם וד"ל].

הצלחה רבה בפעולתנו הברוכות בשטח חב"ד. (חי"ק)

7. בהמשך למענה הקודם ע"ד הקמת גמ"ח מובא בזאת גוכתי"ק ממכתב לצאגו"ח נצרת עלית מתאריך כ"ד כסלו ה'תשל"ו.

פיענוח הכתי"ק:

הקמת גמ"ח נכון במאד מאד (אבל לא על שמי, וק"ל).

8. העתק מכתב זה מיזום א' לפ' בשלח תשי"ח כבר נדפס באגה"ק, אך לחביבותא דמילתא מובאים בזאת ההגהות בגוכתי"ק לראשונה.

פיענוח הכתי"ק:

בנוגע למוסד - מה שאפ"ל מכאן: ההצלחה דע"ע [=דעד עתה] בעניין החינוך דחינוך בנ"י מוכיחה אשר: (1) ההכרח להמשיך. (2) ומשך

ההצלחה גם להבא - כתשהי' עכ"פ אחיזה בדרך הטבע. - הדרך
לפעולה ופרטי', מובן שזה אפשר לקבוע רק על אתר.
פשוט שהצעת דאז ע"ד אלף לי' כו' - בתוקפה היא.
בברכה לרפואה ולהרחבה (כמובן - לכל לראש במוחין נרחב
בהמוסד) ולבשו"ט מתוך שמחה וט"ל [=וטוב לבב]. (חי"ק)

9. מכתב כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע על התפקיד - רב האחריות, של
הנהלת ישיבת תות"ל.

RABBI J. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
ELOCUM 6-2019

יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

ב"ה, כ"ט סבת, תש"ו
ברוקלין

כבוד ידי"ע הרה"צ הרה"ח אי"א טוה"ר
טטואל שי"י הלוי,

שלום וברכה!

במענה על סכתבו אודות הסידור בישיבת תה"ל בהנוגע להדרת
התלמידים והנוכחם היסודי, יש לי צער גדול וכאב לב בראותי אשר כל אחד
מאלו שהם הושבים עצמם לסנהלי הישיבה אינם שמים לבם ודעתם על המצב
באשר הוא, וכל אחד מהם הולה החסרון בזולתו, וכל ענינם הוא רק לסדר
את כבודם המדומה, במחשבה מוטעת אשר שמירת כבודם וגסותם היא לש"ש.

דברים אין לי להביע את עצמתי נפשי בראותי את המצב הגרוע
של הנהלת הישיבה הבא בסיומת העדר שימת לב על האחריות הגדולה העומתה
על שכט ידידי וידידי הרב הר"ם שי"מ ענטליק והרב ר"י שי"מ זי"ק אבסאן
לעשות סדר קבוע בהנהגה הרוחנית, ותחלת הכל להתבונן היטב במצבו של כל
תלמיד ותלמיד ולכתוב בספר אין יהי' סדרו על להבא ואח"כ לראות אשר
הסדר סדרו יתקיים.

להתלמידים הקשישים צריכים לסדר ליטור דא"ח פה, וכן לסדרם
אשר כל אחד מהם יחזור טאטר חסידות ברביט בט"ק בא"טבהי המנסיות של
אנ"ש שי"י ויהי' בזה סדר קבוע של חוזרי דא"ח ברביט.

והמספיעים, ידידי ודו"י יניו, יסורו עצמם להיות כל אחד
טהב פעמים נסבוע גם בהישיבה, כפי אשר ימצאו.

והנני פונה בזה אל התני הרב המנהל ואליכם ידידי הנרי
הנהגה הרוחנית, חוסו נא ורחשו על המוסד הקדוש, וזכות הוד כ"ק אדמו"ר
הרה"ק זצוקלה"ה נבג"ם זי"ע יאהיק על המנהל וכליכם להוליך את המוסד
באותה המסלה אשר התווה, והתלמידים יצליחו במנסיות וברוחניות.

ידידם הוד"ש ומבייכם

לזכות

החתן התמים **יעקב שי'**

והכלה מרת **נחמה דינה סגלית תחי'**

ציקושילי

שיזכו לבנות בנין עדי עד מיוסד על יסודי התורה והמצוות
כפי שמוארים במאור שבתורה זוהי תורת החסידות
ויזכו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות
לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ולזכות משפחותיהם שיחיו

ר' דוד ורעייתו לאה **ציקושילי**

רבקה ובעלה נדב **יעקב פיזם**

מלכה ובעלה נתנאל ישי ובתם שרה **דוד**

מיכל ומנחם יאיר

*

ר' יעקב ורעייתו פריידא חנה **קלמנוביץ**

תומר ורעייתו רבקה וילדיהם שלום דובער ומנחם מענדל **רותם**
צבי ורעייתו מירב חיה מושקא וילדיהם אוריה, ישראל מלך, איטה

רבקה ומנוחה רחל **פרידמן**

איתי ורעייתו רננה רבקה ובנותיהם הדסה חיה מושקא, סגלית

קליה **יפה**

יוסף יצחק ורעייתו פנינה דבורה לאה וילדיהם שיינא ושלמה

גלדציילר

יהונתן ורעייתו מנוחה רחל וילדיהם יוסף ולוי יצחק שיחיו **בר**

שניאור זלמן, שטערנא שרה, שמואל ומנחם מענדל

ויותם, אסף ועודד

לע"נ זקני החתן והכלה

הרב חכם רפאל בן הרב יוסף ע"ה אלאשוילי
זכה להנהיג במסירות נפש קהילה קדושה בישראל - יוצאי גרוזיה
ולמעלה מיובל שנים הרביץ תורה ברבים

הרב יעקב בן דוד ושרה בת מלכה ע"ה ציקושילי

הרב יוסף בן ר' שמואל אלכסנדר ואסתר פערל בת ר' יוסף ע"ה

מרת מרים רוחמה ע"ה

ולע"נ הדודות

סגלית קליה בת ר' יוסף, תמר בת ר' יוסף, כרמלה בת יוסף ע"ה

*

לזכות

סב הכלה הרב משה בן פנינה מרומי
והסבתא מרת דינה בת תמר
שיזכו לאורך ימים ושנים טובות
מתוך בריאות איתנה ושמחה רבה
ושירווי נחת רב מכל יוצאי חלציהם שיחיו

לזכות

ברוך נחמיה בן מרים רוחמה שניאורסון
יצחק בן ברכה וזוגתו יונה טויבע רחל בת זלאטע